

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrť leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 9. januarja 1867. ~

Cesarski patent od 2. januarja 1867,

veljaven za Česko, Dalmacijo, Galicijo in Vladimirijo s Krakovskim, Avstrijo pod in nad Anižo, Salcburško, Štajarsko, Koroško, Kranjsko, Bukovino, Moravsko, Šlesko, Tiroljsko, Predareljsko, Istro, Goriško in Gradiško, in za Trst z obmestjem Tržaškim.

MI FRANC JOŽEF PRVI,

po Božjej milosti cesar avstrijski; kralj ogerski in česki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; kralj jeruzalemski itd.; nadvojvoda avstrijski, véliki vojvoda toskanski in krakovski; vojvoda lotarinski, salcburški, štajarski, koroški, kranjski in bukovinski; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; vojvoda gornje-šleski in dolnje-šleski, modenski, parmski, piačenski in gvastalski, osvetimski in zatorski, tešinski, friulski, dobrovniški in zaderski; pokneženi grof habsburški in tiroljski, kiburški, goriški in gradiški; knez tridentinski in briksenski; mejni grof gornje-lužiški in dolnje-lužiški in istrski; grof hohenembški, feldkirhski, brgenški, sonenberski itd.; gospod tržaški, kotorski in na slovenski Meji; véliki vojvoda Vojvodine srbske itd. itd.

dajemo na znanje in poročamo:

Da se izravnaajo nasprotja v pravnih zahtevah zastran ustavnih naprav cesarstva, napeljala je Naša vlada na podlogi patenta od 20. septembra 1865 razpravljanje z zastopniki dežel Naše ogerske krone.

Z ozirom na to, kako sedaj stoji to dogovarjanje, in v namenu, da bi se ta preimenitna naloga iz trdnega dna, na vse strani pravično in kolikor se koli dađe hitro rešila, sklenili smo, na sodelovanje poklicati zastopnike Naših drugih kraljestev in dežel.

Dasi radi jemljemo v pomislek pravne menitve, ki vladajo v posameznih delih cesarstva, štejemo vendar za Svojo prvo in najsvetejšo dolžnost, pri tem kakor neprestopni cilj in mejnik imeti varni obstanek in skupno korist države vsegdar pred očmi.

Razmerja sedanjega časa in okolnosti, v katerih se nahaja cesarstvo, hočejo enako neogibno, da se razprave o ustavi doženó v kolikor je le mogoče kratki dóbi in da se tedaj različne pravne menitve in zahteve kraljestev in dežel, ki se ne štejejo k ogerskej kroni, poravnajo v vkupnem zboru, držeč se vsegdar tega vodila, da veljá državni obstanek utrditi.

Trdo držanje formalnega stajališča, s kterega bi se pri delu pomiritve gledalo samo in edino na način ravnanja, oviralo bi rešitev te naloge, pripravilo bi v resno nevarnost načelo konstitucionalno, — ktero zagotoviti in za prihodnjost obvarovati Naša je trdna volja, — ter stavilo konečnej uredbi notranjih državnopravnih razmer tehtne zadržke tako, da bi se nevarnosti, ktere žugajo vsemu cesarstvu, s tem še povišale, ne pa pregnale.

Spoznavši toraj za dobro, poklicati zastopnike omenjenih kraljestev in dežel na izreden zbor državni ter raztegniti ta poklic tudi na Našo zbornico gospôsko, hočemo in želimo ozir na pravice, ki so se pridobile po večletnem delanji zastopnikov teh dežel na podlogi postave o državnem zboru od 26. februarja 1861, zediniti s pripoznanjem pravice, ktero Naš diplom od 20. oktobra 1860 dodeljuje deželnim zborom, da se pri vprašanjih vkupnega interesa iz njih pošiljajo zastopniki.

Volja Naša je, da število zastopnikov, ki se imajo poslati iz vsake dežele, bodi enako številu, ktero ustanovljuje postava o zastopu cesarstva, in da se opustí dajanje napotkov. Silna potreba, da se pospeši delo izravnanja, vleva ogibati se vsake ovire.

Zastran javnosti séj in zastran tega, kako naj občite ena z drugo v opraviilih obe zbornici, kterima postaviti prvosednika in prvosednikov namestnike Si pridržujemo, kakor tudi gledé na pravico Naših ministrov in glavarjev osrednjih oblasti, deležiti se posvetovanja, veljalo bode, kar vevate postavi od 26. februarja in 31. julija 1861.

Ker se šestletno razdobje, na ktero so izvoljeni deželni zbori, že bliža svojemu koncu, in ker želimo, da bi narodi Naši pri toliko imenitnej nalogi na novo izvrševali pravico volitve, vzvidelo se Nam je, zapovedati novo volitev deželnih zbornikov.

Zanašaje se tedaj na požrtvovavno domoljubje Svojih narodov in pričakovaje, da se bodo z ozirom na resnobne okoliščnosti dragovoljno posebni interesi umaknili edinemu velikemu cilju, namreč: skupno cesarstvo braniti in zaklanjati v tem, česar mu je k živetju neogibno potreba, — ukazujemo, zaslišavši Svoje ministersko svetovavstvo, tako:

Člen I. Deželni zbori: česki, dalmatinski, Galicije in Vladimirije s Krakovskim, Avstrije pod in nad Anižo, salcburški, štajarski, koroški, kranjski, bukovinski, moravski, šleski, tiroljski, predareljski, isterski, goriški in gradiški so razpuščeni.

Člen II. Napravijo naj se brez odloga nove volitve za te deželne zbore.

Člen III. Deželni zbori na novo izvoljeni in pa mestno svetovavstvo tržaško poklicani so na 11. dan februarja meseca t. l. v svoja postavna zbirališča.

Člen IV. Sklicani zbori deželni in tržaško-mestno svetovavstvo naj ne prejmejo druge predloge in oziroma drugega dela razen edinega tega, da se jim priobči ta Naš cesarski patent z naročilom vred, naj volijo poslance za izredni državni zbor.

Člen V. Izredni zbor državni sklicuje se na 25. dan februarja t. l. v Naše glavno in prestolno mesto na Dunaj.

Člen VI. Posvetovati se o ustavnem vprašanji bodi edina reč, s katero bode ta izredni državni zbor imel delo.

Dano v Našem glavnem in prestolnem mestu na Dunaji družega dne meseca januarja v letu tisoč osem sto šestdeset sedem, Našega cesarjevanja devetnajstem.

Franc Jožef I. r. (L. S.)

Beust I. r.

Belcredi I. r.

Larisch I. r.

Komers I. r.

Wüllerstorff I. r.

John I. r. M. L.

Po najvišem povelji:

Vitez **Bernard Meyer** I. r.

Nove volitve za deželni zbor.

Ravno razglašeni cesarski patent od 2. dne t. m. ukazuje nove volitve za deželni zbor.

Te volitve so za našo deželo, naš narod in za celo cesarstvo neizrečeno važne. Zakaj prva naloga novega deželnega zbora bo ta, da voli poslance za državni svet na Dunaji, kateri ima po volji cesarjevi izreči se, kako bo Avstrija vprihodnje uravnana; kakošna bo avstrijska državna ustava (konstitucija). Zdaj se ima odločiti: ali dobimo ustavo, ki daje vsem narodom enako svobodo in enake pravice, ali da obvelja dvalizem, ki nam grozi državo na dvoje razcepiti, ter nas Slovane podvreči nemški in magjarski sili. — To je prva in glavna pomemba novih volitev.

Pa ravno tako važne so te volitve tudi posebej za našo deželo. Zakaj deželni zbor je gospodar vsega deželnega premoženja, in sklepa priklade k davkom (fronkom) za gruntno odškodovanje in druge deželne potrebe; on skrbi za povzdigo kmetijstva, obrtnijstva in kupčije; on daje in preminja deželne postave, izmed katerih omenimo le občinsko, potem cestno, potem postavo, kako se trdijo in popravljajo cerkve in cerkvena poslopja; on ima precejšnje pravice do šol in šolskega poduka; on ima pravico in dolžnost, da v vseh važnih, deželo zadevajočih rečeh vladi svete in pritožbe podaja; on se ima pognati, da se deželi ohrani premoženje, ali, kakor na Kranjskem, nekdanj po državi ji odvzeto (inkamerirano) povrne; da se preveliki davki znižajo; in sploh, da se napake, naj so vladne ali vladinih služabnikov, odpravijo; od njega slednjič pričakujemo, da nam želje in potrebe zastran narodne ravnopravnosti izpolni.

Zastran znižanja davkov je kranjski deželni zbor že dozdej toliko opravil, da se konec vsacega leta tistim gruntnim posestnikom, ki so zavolj preobloženja ali družih stisk z davkom na dolg, ali vès ali vsaj nekaj davka odpiše. Tako se je za 1864. leto 45.441 gold., za 1865. leto pa 149.277 gold. za celo Kranjsko odpisalo. In tako se bo odsihmal vsako leto odpisovalo.

Iz tega lahko presodimo, kako silno velika in važna je naloga deželnega zbora; pa kako velika in imenitna je tudi dolžnost deželnih poslancev.

Pomniti je pa tudi še, da deželni zbor, ki se zdaj izvoli, bo veljal spet šest let; toraj, kakor si zdaj posteljemo, tako bomo morali ležati celih šest let.

Zato nam ljubezen do domovine, do naroda, do cesarstva in naša lastna korist zapoveduje, da zdaj napnemo vse moči, da si prave možé za svoje poslance izberemo.

Deželni poslanec mora biti ne samo mož pošten, ampak tudi trdnega značaja, rodoluben, izveden, neodvisen, srčan, ki se ne boji nobene zamere, ki se upa resnico vsakemu, tedaj tudi vladi v obraz povedati.

Na vso moč je tedaj paziti, da tukaj pravo zadene. Zatoraj premislite na tanko, dragi rojaki, koga si izvolite. Kdor se vam ponuja, poprašajte na tanko, kakošno je njegovo prejšnje življenje in delovanje. Ne verjemite mu, če se vam je še le zdaj začel prilizovati, pred je bil pa ves drugačen. Kogar ne poznate, tam poslušajte svet taci mož, ki jih že po djanji poznate, da so naši deželi in našemu narodu resnični prijatelji. Posebno pa poslušajte tiste možé, ki so že v dozdanjem deželnem zboru djansko pokazali, da hočejo in znajo vašo in deželno korist braniti in zagovarjati. Nikar ne volite tega ali unega samo za to, da bi se komu prikupili; ali da bi se komu ne zamerili. To bi bil greh proti sebi samim in proti deželi. Pri volitvah se ni treba nikogar bati, razun edinega Boga in svoje vesti.

Da se nam volitve po volji izvrše, treba je nevtrudno delati, ljudstvo učiti in voditi, ter od krivih, zapeljivih misli odvracati ga.

V ta namen bodi prva skrb ta, da v vsakem kraju domorodci vkup stopijo in se posvetujejo, kaj storiti, kako ravnati, do katerih mož se obrniti; kateri prevzame to, kateri uno delo, potem pa srčno in brez odlašanja začeti.

Treba je dobro vedeti, kaj ljudje mislijo, da jih je moči v dobrem potrditi, v krivem pa popraviti.

V mestih in trgih, ki posebej volijo, volijo občinski volilci naravnost deželnega poslanca; po kmetih se pa volijo in sicer v vsaki občini najpred izbiralci (Wahlmänner) in še le ti izberó deželnega poslanca.

Zato je treba na kmetih skrbeti, da se že za izbiralce pravi možje volijo; zakaj če so ti napačni, je potlej pri njih težko kaj opraviti.